

PARLAMENT EUROPEJSKI

2004

2009

Dokument z posiedzenia

14.5.2008

B6-0222/2008

PROJEKT REZOLUCJI

zamykającej debatę nad oświadczeniem Komisji

zgodnie z art. 103 ust. 2 Regulaminu

złożyli Joseph Daul, Mairead McGuinness, Maria Martens, John Bowis, Gay Mitchell, Neil Parish

w imieniu grupy politycznej PPE-DE

w sprawie wzrostu cen żywności w Unii Europejskiej i krajach rozwijających się

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie wzrostu cen żywności w Unii Europejskiej i krajach rozwijających się

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 33 traktatu WE,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 października 2007 r. w sprawie podwyżki cen paszy i żywności,
 - uwzględniając rezolucję legislacyjną z dnia 26 września 2007 r. w sprawie odłogowania gruntów w roku 2008,
 - uwzględniając art. 103 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że światowe ceny żywności wzrosły w ostatnim czasie po latach charakteryzujących się stałymi lub spadającymi cenami artykułów spożywczych, co doprowadziło obecnie do wyższych cen detalicznych;
- B. mając na uwadze, że światowa produkcja zbóż ucierpiała wskutek niesprzyjających warunków pogodowych, szczególnie suszy i powodzi, które najprawdopodobniej należy przypisać zmianom klimatycznym;
- C. mając na uwadze, że cena ryżu podskoczyła do niespotykanego dotychczas poziomu 1 000 USD za tonę, przy czym rok temu wynosiła ona około 300 USD;
- D. mając na uwadze, że cena pszenicy i ziaren soi osiągnęła swój najwyższy poziom wcześniej w tym roku, przy czym wzrost wyniósł 130% w przypadku pszenicy, 87% w przypadku ziaren soi i 31% w przypadku kukurydzy;
- E. mając na uwadze, że ceny niektórych surowców rolnych, takich jak pszenica, spadły znacznie w porównaniu z ich wysokim poziomem odnotowanym wcześniej w tym roku, lecz są w dalszym ciągu bardzo niestabilne;
- F. mając na uwadze, że według najnowszych szacunków światowa produkcja zbóż wzrosła w 2008 r. o 2,6% do rekordowego poziomu 2,164 milionów ton; mając jednak na uwadze, że szacunki te są uwarunkowane sprzyjającymi warunkami pogodowymi;
- G. mając na uwadze, że światowy popyt na żywność rośnie szybciej niż jej podaż, również dlatego, iż rosnące dochody w krajach wchodzących, takich jak Indie i Chiny, w połączeniu ze wzrostem liczby ludności i większą urbanizacją stymulują popyt, zwłaszcza na mięso i produkty mleczne, a co za tym idzie także na pasze;
- H. mając na uwadze, że wzrost liczby ludności na świecie o około 82 miliony rocznie

zagroza bezpieczeństwu żywnościowemu, zwłaszcza w krajach rozwijających się oraz mając na uwadze, że zgodnie z przewidywaniami w 2025 r. liczba ludności na świecie wyniesie 8 miliardów;

- I. mając na uwadze, że rosnące ceny artykułów spożywczych zaczynają mieć destabilizujący wpływ na gospodarkę światową i już wywołały zamieszki w szeregu krajów;
- J. mając na uwadze, że według szacunków Banku Światowego ponad 100 milionów osób w krajach rozwijających się może popaść w większe ubóstwo w związku z gwałtownym wzrostem cen żywności;
- K. mając na uwadze, że budżety agencji pomocy zostały potężnie nadwyrężone przez wyższe ceny artykułów spożywczych, co jeszcze bardziej utrudniło im dostarczanie potrzebnej pomocy w sytuacjach kryzysowych;
- L. mając na uwadze, że w momencie wystosowania przez Światowy Program Żywnościowy nadzwyczajnego apelu kryzysowego w dniu 20 marca 2008 r. koszty poniesione przez program na zakup żywności wzrosły o 55% od czerwca 2007 r., co doprowadziło do niedoboru środków w budżecie programu przeznaczonym na racje żywieniowe na poziomie 500 milionów USD; mając na uwadze, że w ciągu następnych trzech tygodni ceny żywności wzrosły o kolejne 20%;
- M. mając na uwadze, że na Światowym Programie Żywnościowym spoczywa zadanie udzielania pilnej pomocy w zakresie zwalczania głodu wśród najbardziej potrzebujących ludzi na świecie – nawet trzech milionów ludzi w samym Darfurze, a ponadto wśród 70 milionów ludzi w aż 80 krajach;
- N. mając na uwadze, że negatywne skutki głodu są bardziej widoczne na obszarach wiejskich (które zamieszkuje nawet 60% ludności bezpośrednio zależnej od rolnictwa lub działalności wiejskiej związanej z rolnictwem) i mając na uwadze, że rolnictwo jest najważniejszym sektorem gospodarczym w krajach rozwijających się (20% PKB i dwie trzecie zatrudnienia w krajach AKP);
- O. mając na uwadze, że mimo udowodnionego znaczenia sektora rolnego dla krajów rozwijających się, ani rządy krajowe, ani unijna polityka współpracy na rzecz rozwoju nie traktują tego sektora w sposób priorytetowy; ponadto następuje rosnąca marginalizacja drobnych rolników;
- P. mając na uwadze, że jedną z poważnych przeszkód dla zwiększenia produkcji rolnej w krajach rozwijających się jest częsty brak dostępu drobnych rolników do pożyczek lub mikrokredytów na inwestowanie w lepsze nasiona, nawozy i systemy nawadniania oraz niezbędny zestaw narzędzi do ochrony upraw przed szkodnikami i chorobami, co czasami związane jest z faktem, że nie są oni właścicielami uprawianej ziemi i nie posiadają w związku z tym żadnego zabezpieczenia kredytu;
- Q. mając na uwadze, że kraje takie jak Tajlandia, Wietnam i Chiny wprowadziły zakazy wywozu, kontyngenty i podatki, będące sposobem zapobieżenia wywożeniu surowców

rolnych z terytorium tych krajów, co jeszcze bardziej komplikuje pomyślnie zakończenie negocjacji w ramach rundy dauhańskiej;

- R. mając na uwadze, że ceny ziemi gwałtownie wzrosły, napędzane wysokimi cenami artykułów spożywczych, co utrudnia dzierżawę lub kupno ziemi do celów produkcji rolnej;
- S. mając na uwadze, że modele konsumpcji w krajach wchodzących gwałtownie się zmieniły i na przykład w Chinach, w przeciągu ostatnich dziesięciu lat, spożycie wołowiny wzrosło trzykrotnie, do poziomu 50 kg na mieszkańca rocznie;
- T. mając na uwadze, że w perspektywie historycznej realne ceny zboża wykazywały do niedawna tendencję spadkową, a ceny zbóż w 1975 r. były dwukrotnie wyższe niż obecnie;
- U. mając na uwadze, że detaliczne ceny żywności nie dotrzymują kroku kosztom utrzymania, a ewolucja cen u producentów nie nadąża za cenami detalicznymi,
- V. mając na uwadze, że rosnące ceny mieszanek paszowych podnoszą koszty produkcji w sektorze hodowli zwierząt,
- W. mając na uwadze, że wydatki na badania naukowe i technologię w rolnictwie nie dotrzymują kroku zwiększającym się wymaganiom;
- X. mając na uwadze, że zgodnie z art. 33 traktatu WE celami wspólnej polityki rolnej są zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw i zapewnienie rozsądnych cen w dostawach dla konsumentów,

Produkcja żywności a ceny detaliczne

1. podkreśla, że dostawy żywności dla wszystkich ludzi na całym świecie powinny być najważniejszym celem; podkreśla, że żywność powinna być dostępna po rozsądnych cenach; wskazuje na fakt, że wspólna polityka rolna zapewniała do chwili obecnej rozsądne ceny żywności nie tylko na rynku wewnętrznym, ale również na rynku światowym;
2. odrzuca wszelkie głosy opowiadające się za zniesieniem wspólnej polityki rolnej;
3. wzywa do zwiększenia inwestycji na poprawę struktur rolnych, systemów informacji rynkowej i badań naukowych w krajach rozwijających się, tak aby zwiększyć ich produktywność i przezwyciężyć problemy strukturalne;
4. wskazuje, że działania UE na rzecz mniej intensywnych form rolnictwa, w tym produkcji ekologicznej i ograniczenia w stosowaniu niektórych środków produkcji rolnej, takich jak środki ochrony roślin, doprowadziły do zmniejszenia produkcji rolnej UE; podkreśla, że dalsze ograniczenie dostępnych rozwiązań w zakresie ochrony upraw spowodowałoby pogłębienie tej negatywnej tendencji; ma świadomość zainteresowania konsumentów w UE takimi produktami, ale wskazuje na mniejszą wydajność takich systemów produkcji;

5. podkreśla konieczność uwzględnienia kwestii dochodów rolników w UE; wskazuje na to, że wraz z rosnącymi kosztami pasz, energii, nawozów i innych środków produkcji rolnej oraz wobec zwiększających się kosztów związanych z normami zgodności, dochody rolników muszą znacznie wzrosnąć, jeżeli mają oni być nadal w stanie sprostać popytowi na żywność; wskazuje na to, że dochody gospodarstw wzrosły jedynie nieznacznie, a w niektórych państwach członkowskich rolnicy zaobserwowali wręcz spadek swoich dochodów;
6. zdecydowanie podkreśla, że koszty surowców stanowią stosunkowo niewielką część kosztów ogólnych wielu produktów spożywczych, szczególnie przetworów spożywczych, i że nawet po niedawnych wzrostach cen pszenicy koszt pszenicy stanowi mniej niż 10% ceny detalicznej bochenka chleba w Wielkiej Brytanii i mniej niż 5% ceny bagietki we Francji;
7. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zbadania rozbieżności między cenami u producentów a cenami nakładanymi przez największych sprzedawców detalicznych;
8. wzywa do przeprowadzenia oceny wpływu w odniesieniu do roli sprzedawców detalicznych w łańcuchu żywnościowym; wskazuje na nieproporcjonalnie wysoki wzrost detalicznych cen żywności w porównaniu do kosztów utrzymania; wskazuje na to, że sprzedawcy detaliczni mają dominującą pozycję na rynku jeśli chodzi o wyznaczanie cen żywności; wzywa sprzedawców detalicznych do płacenia godziwej ceny producentom i jednocześnie do dostarczania konsumentom żywności po rozsądnych cenach;
9. wskazuje na to, że obecne unijne zapasy zbóż starczyłyby tylko na 30 dni i wyraża bardzo poważne powątpiewanie, czy unijne zapasy żywności są na odpowiednim poziomie, zwłaszcza w obliczu możliwych kryzysów;

Handel międzynarodowy

10. wzywa do szybkiego, sprawiedliwego i zrównoważonego zakończenia negocjacji WTO w ramach rundy dauhańskiej; zaznacza, że kraje najslabiej rozwinięte nadal mają dostęp do rynku UE bez ograniczeń ilościowych i taryfowych zgodnie z porozumieniem „Wszystko oprócz broni”; zaznacza, że importerzy żywności netto odnotują większy deficyt w swoim bilansie handlowym, podczas gdy eksporterzy żywności poprawią swój bilans; wzywa kraje wschodzące do zbadania następstw zakazu eksportu żywności;
11. zaznacza, że należy utrzymać zasadę „pomocy dla handlu”; wzywa do natychmiastowego udzielenia pomocy żywnościowej celem złagodzenia niedoboru żywności w perspektywie krótkoterminowej, oraz w dalszej perspektywie do poważnej próby podniesienia produktywności rolnej w krajach rozwijających się oraz do włączenia ich do systemu handlu światowego;
12. wzywa do lepszego przewidywania produkcji rolnej, tak by można było o wiele wcześniej przewidzieć tendencje w światowym zaopatrzeniu w żywność;
13. wzywa do zwiększenia badań technologicznych i ich zastosowań mających na celu

zwiększenie produkcji rolnej oraz poprawę przetwarzania, szczególnie w krajach rozwijających się;

14. domaga się, aby podmioty z krajów trzecich były poddawane tym samym kontrolom, co producenci z UE, chociaż uznaje konieczność udzielenia pomocy krajom rozwijającym się w spełnieniu norm fitosanitarnych obowiązujących w UE;

Kraje rozwijające się

15. wzywa państwa członkowskie i wspólnotę międzynarodową do odpowiedzi w trybie pilnym na nadzwyczajny apel kryzysowy Światowego Programu Żywnościowego oraz do wsparcia go w stawianiu czoła nowym wyzwaniom w walce z głodem, gwałtownie rosnącym cenom żywności i ropy na świecie, coraz poważniejszym wydarzeniom pogodowym, wynikającym częściowo ze zmian klimatycznych, oraz zmniejszającym się zapasom żywności;
16. wzywa wspólnotę międzynarodową do zintensyfikowania wysiłków na rzecz walki z pustynnieniem, degradacją ziemi i suszami w celu poprawy bezpieczeństwa żywnościowego i dostępu do wody, w szczególności w biednych krajach;
17. przypomina UE i jej państwom członkowskim, że zobowiązały się udzielić pomocy połowie społeczeństwa cierpiącego głód do roku 2015 (zgodnie z pierwszym milenijnym celem rozwoju) oraz wzywa Komisję, Radę i państwa członkowskie do przyjęcia i odpowiedniego finansowania wszelkich środków koniecznych do wywiązania się z tego zobowiązania;
18. wzywa w tym kontekście państwa członkowskie do wywiązania się z podjętego przez nie zobowiązania do stopniowego zwiększania odsetka swojego produktu narodowego brutto (PNB) przeznaczanego na pomoc na rzecz rozwoju oraz, by po celu 0,56% ODA/DNB w roku 2010, do 2015 r. osiągnięty został poziom 0,7%;
19. wzywa Radę do wzmożenia wysiłków na rzecz osiągnięcia milenijnych celów rozwoju, przez potwierdzenie zobowiązań finansowych i przyjęcie programu działania UE dotyczącego milenijnych celów rozwoju podczas czerwcowego szczytu Rady Europejskiej; uważa, że program ten powinien określać konkretne osiągnięcia i działania w ramach czasowych w kluczowych obszarach, takich jak edukacja, zdrowie, woda, rolnictwo, wzrost i infrastruktura, przyczyniając się do osiągnięcia milenijnych celów rozwoju do 2015 r. z myślą o – pośród innych celów – likwidacji głodu do 2015 r.;
20. wzywa Komisję, Radę i państwa członkowskie do przyjęcia odpowiednich przepisów mających na celu rozwiązanie problemów związanych z długoterminowym bezpieczeństwem żywnościowym i pomocą humanitarną w śródkresowym przeglądzie ram finansowych na lata 2007 – 2013;
21. wzywa Komisję do większego skoncentrowania się na programach mikrofinansowania dla małych gospodarstw rolnych, ewentualnie we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym w krajach rozwijających się oraz do dalszego zajęcia się kwestią praw własności i prawa własności w ramach współpracy na rzecz rozwoju;

Odlogowanie

22. z zadowoleniem przyjmuje decyzję ministrów rolnictwa państw UE o przyjęciu wniosku Komisji w sprawie zawieszenia obowiązku odlogowania gruntów na 2008 r.;
23. odnotowuje szacunki Komisji, zgodnie z którymi ruch ten uwolni około 2,9 milionów hektarów pod produkcję zbóż, zwiększając tegoroczne plony o około 10 milionów ton;
24. ubolewa z powodu faktu, że Rada nie przyjęła poprawek Parlamentu zmierzających do zawieszenia obowiązku odlogowania w roku 2009 i oczekuje podjęcia tego tematu przy okazji oceny stanu WPR;
25. zaznacza, że narzędzie zarządzania podażą nie jest potrzebne w systemie płatności bezpośrednich niezwiązanych z wielkością produkcji oraz, że wiąże się ono ze szczególnymi trudnościami w zarządzaniu; zaznacza konieczność wykorzystania wszystkich użytków rolnych dostępnych w UE celem wzmocnienia produkcji;
26. wzywa do natychmiastowego zniesienia odlogowania w UE, ponieważ narzędzie to straciło swoje znaczenie;

Biopaliwa

27. zgadza się, że subsydiowanie upraw z przeznaczeniem na produkcję biopaliw nie znajduje już uzasadnienia, ale zdecydowanie podkreśla, że jedynie 2-3% terenów uprawnych UE jest aktualnie wykorzystywanych pod tego typu uprawy, a media przesadzają czyniąc produkcję biopaliw odpowiedzialną za aktualny kryzys żywnościowy na terenie UE;
28. zgadza się jednak, że w krajach takich jak USA polityka na rzecz zwiększonego przeznaczania terenów pod uprawę kukurydzy, z której produkuje się bioetanol, wywiera efekt domina na ceny i dostępność kukurydzy i innych zbóż na światowym rynku żywności;
29. zaznacza, że biopaliwa stanowią obecnie jedyny zamiennik dla paliw kopalnych dostępny na dużą skalę na rynku i że – w przeciwieństwie do paliw kopalnych – są one odnawialne i mogą przyczynić się do uzyskania znacznej redukcji emisji gazów cieplarnianych; z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji w sprawie wprowadzenia zrównoważonych kryteriów dotyczących produkcji biopaliw;
30. odnotowuje, że w przypadku wykorzystywania w UE tony zbóż do produkcji bioetanolu aż do 40% surowca wraca do sektora pasz zwierzęcych w postaci produktów ubocznych;
31. wzywa jednak Komisję i państwa członkowskie do szerszego propagowania wykorzystania i produkcji bioenergii drugiej generacji, w której zamiast pierwotnych produktów rolnych przetwarza się nawozy naturalne i odpady rolne;

Biotechnologia: Żywność i pasze

32. odnotowuje z poważnym zaniepokojeniem, że cena tony mieszanki paszowej wzrosła o 75 euro i nadal rośnie z uwagi na dotkliwy brak zbóż pastewnych, co dla sektora hodowlanego w UE stanowi dodatkowy koszt w wysokości 15 miliardów euro;
33. uważa, że aktualny kryzys wymaga w instytucjach UE i państwach członkowskich natychmiastowej i pogłębionej dyskusji na temat roli, jaką nowoczesna biotechnologia może odgrywać w zapewnianiu stałej produkcji żywności za rozsądną cenę;
34. odnotowuje z zaniepokojeniem, że sprzeciw wobec zatwierdzenia modyfikacji genetycznych powoduje wzrost cen innych materiałów paszowych, co przynosi szkodę konkurencyjności hodowców UE i prowadzi do paradoksalnej sytuacji, w której konsumenci w UE kupują mięso i produkty pochodzenia hodowlanego, pochodzące z krajów trzecich, stosujących pasze zmodyfikowane genetycznie;
35. przypomina, że 85% mieszanek paszowych produkowanych w UE zawiera organizmy genetycznie zmodyfikowane;
36. wzywa Komisję, EFSA i państwa członkowskie do uznania zależności UE od przywozu białka roślinnego z krajów trzecich i do ustanowienia realistycznych zasad przywozowych w oparciu o wartości progowe genetycznie zmodyfikowanych organizmów oraz do skrócenia zwłoki we wprowadzaniu systemu ich zatwierdzenia w UE;

Rynki finansowe

37. zaznacza, że niedawne spekulacje na rynku artykułów rolnych doprowadziły do wzrostu cen za podstawowe produkty żywnościowe;
38. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Komisji oraz Radzie.